

1898

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőiroda: Versecz, Iaktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelő irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvételnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: Perjessy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszámítások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért közzétett hírekért díjteljesen kell beküldeni.

VI. évfolyam.

Vasárnap 1897. évi november 28-án.

48. szám.

A délvidéki szini-szövetkezet ügye.

Versecz, 1897. nov. 25.

Ide s tova 5 esztendeje lesz annak, hogy Jakabffy Imre, Krassó-Szörény vármegye főispánja, mint a «lugosi magyar szingyámoltó egyesület» elnöke és Dr. Dengi János kir. tanfelügyelő, mint nevezett egyesület titkára, meleg hangú felhívást bocsátották ki a délmagyarországi nagyobb városok hatóságaihoz és kultur-egyesületeihez, melyben egy »Délvidéki szini-szövetkezet« megalapítására hívták fel a vezéremberek figyelmét.

Az eszme nem volt új, több megbeszélés tárgyát képezte a délvidéken megjelenő újságokban, foglalkoztak vele kisebb kulturegyesületeink, többek közt a mi magyar nyelvterjesztő egyeletünk is, lapunkban már 9—10 évvel ezelőtt hangoztattuk a szövetkezés szükségességét, de a megvalósulás stádiumához csak akkor közeledett a dolog, midőn a magyar színészet ügyében tarthatatlan s megbotránkozató állapotok kezdtek uralkodni a különféle nemzetiségek által lakott délvidéken.

Bizonyára sokan emlékeznek még arra a nem is régi időre, midőn a csip-csup, úgynevezett »ripacs« vidéki magyar szin-társulatok, szinte megrohanták a délvidéki nemzetiségi városokat. Volt eset rá, hogy egy év alatt Verseczen is 5 különféle magyar társulat szerepelt, éhezett és nyomorgott, de kijutott belőlük Pancsova, Fehértemplom, Nagy-Kikinda, Oravicza stb. városoknak is.

Mint a saskajarástól, úgy félt kevés számú magyarságunk a magyar muzsa koptott apostolaitól, kiknek beözönlését nem voltunk képesek megakadályozni.

Nem használt azok ellen sem szép szó, sem fenyegetés. Az egyes városok hatóságai nem merték megtagadni az engedélyt, mert a muzsafiak azonnal fellármázták a hetedik nagy hatalom tűzörségét. Dörgött a hazafiatlanság nehéz vádjá . . . . s attól a nagy hangtól azután a hatóságok is megijedtek. Derűre burúra adták az engedélyt, ha kívánták akár minden második hónapban. A trüppök megérkeztek . . . . s a dal vége mindenkor egy és ugyanaz vala . . . . Koldulás, hogy a magyar társulat örökké ne maradjon zálogban. Magyar nyelvterjesztő egyesületünk sok keservesen gyűjtött százasa úszott el ezen a réven, hányszor kellett pirulnunk, nem magyar ajkú testvéreink gúnymosolya előtt.

— No híres magyarok. Hát ilyen a magyar muzsa. Hát így pártfogáljatok őket?! Nézzétek meg a mi színészeinket.

A szerb testvérek, ügyvédek, orvosok, hivatalnokok maguk ültek be a jegyárutató pénztárba, zsufolt házak előtt játszottak jól fizetett színészeik, távozásukkor nem szöktek az adósságok özöme elől . . . . s a magyar muzsafiak!?

De nem folytatjuk tovább ezeknek az állapotoknak a festését, hiszen minden megváltozott akkor, midőn összegyűltek városunkban Nagy-Beeskerek, Lugos, Pancsova, Fehértemplom s Versecz megbizottai s meg-

alkották a »Délvidéki szini-szövetkezet«-et megválasztván vezetőül a lugosi, már előbb megalakult szingyámoltó egyesületet, melynek e téren előzőleg tapasztalatai valának, s melynek élén a lángelkű Jakabffy főispán állott.

A sok reményre jogosító vállalkozás az első évben teljesen jól »beütött«.

A mozgalom felköltötte a magas kormány figyelmét is. Hieronimy akkori belügyminiszter 1000 frt. évi segélyt adományozott a szövetkezetnek, mely segély azóta, minden esztendőben kiutalványoztatott. Az egyes városok magyar elemei szinte erejüket meghaladó bérleteket és rendes segélyeket biztosítottak, úgy hogy a sziniévadra a pályázatot a biztosított bérletek és segélyekkel közel 9—10.000 frttal lehetett kiirni.

Az a mi híres, ősrégi szalmalángunk lobogott erőssen, de azután, mihamar gyengülni kezdett . . . Pancsova kivált a szövetkezetből . . . Nagyon zokon esett, de hát csak eltűrtük valahogy. A »Gromon Dezső egyesület« e téren működése be adta a kulcsot. Már csak négy város maradt az ötből . . .

Ez idén különösen nehezen és bajosan indult a sziniévad. Hogy miért? — tudjuk mindnyájan.

A lugosi vezéregyesület a romboló szimptomákat legelőbb észrevette — segíteni is akar minél előbb a dolgon, de úgy látszik gyógyszerre egyelőre aligha segít a szövetkezet bajain, mert mint a jelek mutatják

Tárca.

Magyar Könyvtár.

Szerkesztő: Radó Antal.

Kiadja: Lampel Róbert. (Wodianer F. és Fiai.)

A magyar irodalom újabb alakulásában számos oly tényező működött közre, melyek nagyban kedveztek megerősödésének, folvirulásának. A nemzetiségünk megszilárdításáért folyt kemény küzdelmek mintha szünnének, nyelvünk lassan-lassan megtisztult idegenszerűségeitől, tudományunk parlag terei megnépesedtek és olvasóközönségünk száma óriásilag megnövekedett. Fiatal irodalmunk más nemzetekhez mérten példátlan arányokban halad előre. Hisz alig pár évtized munkája az, amit a magyar szellem szépet és nagyot, kiválót és hatalmas összehordott. A könyv a magyar ember házában szívesen látott vendég — ha olcsó. Mert hiába, úgy vagyunk az irodalommal, hogy szeretjük is, de nincs mindig kedvünk sokat áldozni rá. Tán ez az oka, hogy olyan ritka a magyar családban a házi könyvtár és hogy kétségtelenül drágán árult klasszikusaink kötetei nem állanak ott a családi szentély polcán.

Nos, a panaszra, hogy a magyar könyv azért nem kelendő, mert drága, nem sokáig lesz már ok. A német Universal-Bibliothek szuverén uralma meg fog törni, mert megszületett végre-

valahára a magyar kiadása is. A Magyar Könyvtár ez, a Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) udvari könyvkereskedés kiadásában megjelenő nagy jövőjű vállalat, melyet Radó Antal szerkeszt. Tíz kötettel köszönt be egyszerre s alig lesz, aki ne szívből mondaná neki a »hozott isten«-t. Mert régen, nagyon régen éreztük egy ilyfajta vállalkozás hiányát. Irigykedve szemléltük a francia, angol és német kiadók versengését, hogy minél olcsóbban árulják a világ-irodalom nagy alkotásait és tegyék nemzetökné, az egész emberiségnek közkincsévé. Mert, ha a nagy germán nemzet halával és kegyelettel adózik Philipp Reclamnak, amiért ime három-ezren fölül járó Universal-Bibliothek-jának kötetivel hazájának és az emberiségnek szellemi látkorét kiszélesítette: érteni és mindenképp föltétlenül tudjuk. Sok tudós munkálkodásnál többet használt ő: népszerűvé, könnyen hozzáférhetővé tette nagy elmék nagy alkotásait.

A nagy közönségnek, mikor a Magyar Könyvtár megindulásáról hírt adunk, kétszeres lesz az öröme. Mert nemcsak hogy olcsóvá teszi a magyar könyvet, de oly munkák megjelenését is megvalósítja, melyek eddig vagy csak igen nehezen voltak megszerezhetőek vagy egyáltalán nem voltak kaphatók. Shakspeare és Molière régi fordításai ujjakkal cserélődnek föl s többé nem fog hangzani a panasz, hogy a teljes magyar Shakspeare megvételéhez az embernek legalább is földbirtokosnak kell lennie. De nem-

csak klasszikus alkotásainkban ismerjük meg a nyugati irodalmakat; újabb termelésekből is azt és annyit, ami irodalmi ismereteink határát meg bővíti és a népszerűbb írókat jelentősebb, jellemzőbb alkotásaikkal megismerteti. Irodalomtörténetünk számos oly kiváló munkáról emlékszik meg, melyek nyomtatásban egyáltalában nem jelentek meg, vagy ha meg is jelentek, ma már hozzáférhetlenek. A világirodalomnak igen sok nagy alkotása nincs még nyelvünkre lefordítva. Érti e körülményeknek káros voltát a nagy közönség lépten-nyomon, de érzi leginkább a tanuló ifjúság, melynek a művek olvasása helyet kommentárokkal kell megelégednie. Nagy és szép feladat vár tehát a Magyar Könyvtár-ra, midőn megakarja valósítani a magyar Universal-Bibliothek eszméjét.

Pedig ezt a célt tüzték ki a Magyar Könyvtár kiadói és érdemes szerkesztője. Az első sorozatként kiadott tíz füzet ime világosan tájékoztat erről. Felőleli nemzeti irodalmunk klasszikus alkotásai mellett a hazai és külföldi modern irodalom java termékeit. Ime a sorozat. 1. szám: Katona József: Bánk bán. Bevezetéssel ellátta Beöthy Zolt. 2. Guy de Maupassant: Elbesszélések. Fordította Tóth Béla. 3. Berzenyi valogatott ódái. Életrajzi bevezetéssel. 4. Coppée: A kovácsok sztrájkja és egyéb elbeszélő költemények. Fordította Radó Antal. 5. Kisfaludy Károly: A kérők. Bevetéssel ellátta Beöthy Zolt. 6. Sipulusz: Humoros tárczák. 7. Edmondo

Nagy-Becskerek szintén cserbe akarja hagyni a sülyedés állapota felé közeledő hajót.

Erre mutat a »Torontál« múlt szerdai vezércikke, mely szóról szóra közetkezőleg hangzik:

„A Verseczen megjelenő Délvidék legutóbbi számában bővebben foglalkozik a délvidéki szini-szövetkezet ügyével. Teszi azt azon alkalmából, hogy Halasi Béla, a jelenleg Nagybecskereken működő Peterdy társulatnak egyik tagja beadványt intézett a verseczi magyarnyelvterjesztő együlethez, melyben kifejti azon módozatokat, melyek mellett hajlandó volna a délvidéki sziniszövetkezet vezetését átvenni.

A leendő igazgató kitünő műsort, jól szervezett, valamint összetanult színtársulatot és zenekart ígér, vagyis azt, amit minden igazgató ígér. De ígér azonkívül még egyebet, ami ugyancsak megkapja azok figyelmét, akik a vidéki direktorok fináncziáiban némi jártassággal bírnak Halasi ugyanis kijelenti, hogy azon esetre, ha ő lesz a délvidéki színházak direktora, sem a szubvenczióból, sem a bérletpénzekből nem akar felvenni egy krajczárt sem, hanem csak az utolsó előadás után veszi fel ezen pénzeket.

Ez a tisztelet és bizalomterjesztő ajánlat meg is nyerte a bizottság tetszését és elhatározta, hogy Halasit „mint a jövő évadban szerződötendő igazgatót legmelegebben ajánlják úgy a lugosi vezéregyesület, mint a szövetkezett városok szini bizottságának figyelmébe.“

A nagybecskereki szinügyi bizottság tehát már legközelebb abba a helyzetbe fog jutni, hogy a jövő szezon fölött döntson.

Ugy hazafias, mint művészi szempontok arra köteleznek bennünket, hogy ez elörendű tárggyal mar most foglalkozzunk. Még pedig hangsúlyozni kívánjuk, hogy a személyi kérdés teljes mellőzésével.

Derék intelligens színésznek tartjuk Halasit, de abból még nem következik az, hogy jó igazgató legyen. De nem is ez a fő, vajjon Fűredi, Deák, Peterdy vagy Halasi az igazgató, hanem az a fő, hogy milyen a társulat. A társulat pedig addig nem fogja kielégíteni a nagybecskereki közönség igényeit, míg a szini szövetkezet tagjai vagyunk.

Az igények talán egyformák a szini szövetkezet mind a négy városában. Verseczen, Lugoson és Fehértemplomban csak úgy szeretik a jó társulatot és megbuktatják a rosszat, akárcsak Nagy-Becskereken. De nem egyforma az az anyagi támogatás, melyben az egyes városok részesíteni képesek a színtársulatot. Lelkes magyar érzelmű férfiak buzgó tevékenységének köszönhetjük azt, hogy e városokban gyökeret vert a magyar színészet csemetéje, de a magyar közönség még kicsiny ezeken a helyeken és daczára a szép bérleteknek, melyeket elértek, nem képesek fentartani, még oly társulatokat sem, amilyenek négy éven át működtek. Ki mondjuk tehát azt, amit Nagybecskereken már tavaly erősen hangoztatott a színpártoló közönség, hogy ki kell lépünk a szövetkezetből és egy nagyobb várossal egyesülünk, melynek közönsége, igénye és anyagi ereje körülbelül egyforma a miénkkel. Így azután vége lesz az

de Amicis: A bor. Fordította Tóth Béla. 8. Zrinyi: Szigeti veszedelm. 9. De Maurier-Potter: Trilby Szinmű. Fordította Faj J. Béla. 10. Csokonai: Dorottya

Minden kommentár nélkül közöltük az első tíz szám címét, mert hisz az maga ékezen szóló program. Amint ebből latnivaló, klasszikus alkotásainkhoz kiváló irodalomtörténetiróink és esztétikusaink írnak magyarázó bevezetést és fejtegetéseket, melyek megvilágítják a mű alaki és tartalmi kiválóságait, behatolnak szellemébe, hogy az nekünk világosan és könnyen felfoghatóvá váljék. Így lesz a külföldi klasszikusok magyar fordításai is, melyek a következő sorozatokban sűrűn fognak szerepelni. A modern hazai és külföldi írók népszerűsítése is egyik célja lesz a Magyar Könyvtárnak. Sipulusz tárcái a tiszta magyar humornak, jókedvnek üde, friss hajtásai, melyek kedvre derítenek fiatalokat, öregeket egyaránt. A francia elbeszélő irodalom legnagyobb alakját, Guy de Maupassant a Tóth Béla fordította kötet kitünően mutatja; nem kevésbé szerencsés volt a választása, mikor Amicist „A bor“ című hosszabb művével mutatja be, míg Radó Antal szavalásra való tekintettel válogatta meg a Coppéből fordított kötetet.

Hogy ezek a kitünően megválasztott munkák minél szélesebb rétegben a társadalomnak

örökös panaszoknak, melyeket egyfelől a közönség hangoztat, hogy a társulat nem megfelelő, másfelől pedig az igazgató, aki daczára a lelkes pártolásnak minden szezon deficittevel fejezett be.

Kötelességünknek tartottuk ezt elmondani, nemcsak azért, hogy a szövetkezeti városok ideje korán értesüljenek a többé el nem titkolható hangulatról, mely Nagy-Becskereken uralkodik, de azért is, hogy a nagybecskereki szinügyi bizottság már most tegyen lépéseket az iránt, hogy egy nagyobb vidéki várossal szövetkezzünk, s már most állapotunk meg az igazgató személyében, hogy az még a tél folyamán olyan társulatot szerződtessen, amilyenre itt szükség van.“

A „Torontál“ napilap gazdag vármegye hivatalos lapja. Szerkesztője Dr. Brajjer Lajos, — mint az másként el sem képzelhető — minden magyar kulturális törekvésnek előharcosa, a nagybecskereki magyar szinűgynek az eddigi tapasztalatok után itélve, korlátlan hatalommal bíró intézője, ha tehát az ő lapjában, a legelőkelőbb helyen jelenik meg a nagybecskerekiek elszakadási hajlandóságának híre, azt nagyon komoly állapotnak kell vennünk, de minthogy még a „faktum“ nem következett be még is csak fér ehez a dologhoz egy pár szerény, de őszinte szó.

A „nábobok vármegyéje“-nek székvárosa, hol ritka jólétben élő, intelligens, igaz hazafias elemeknek nagy sokasága nagyon, tehát ebben s kulturális ügyben meg akarja vonni segítő erejét az anyyi sok küzdelem megteremtett szövetkeztől. Lugost, Verseczet, Fehértemplomot az ott élő áldozatkész magyarsággal egyetemben, le akarja rázni a nyakaról.

Más nagyobb várossal akar szövetkezni, mert hiszen mint a „Torontál“ írja — áldozatkészsége nem áll arányban a szövetkezett városokéival — s ezért kívánhatja, hogy műgényei tökéletesebb kielégítést nyerjenek... hát hiszen méltánylandó dolgok is ezek, de az mar egyszer szent igazság, hogy a hazafias irányú szövetkezet nem ilyen megoldást várt a Nagy-Becskerekiektől. Ha baj van — gyógyítsuk a bajt. Ha eddig együtt huzzuk az igát, huzzuk ki a kátyuba zökkenet szereret egyesült erővel.

A mi egyik erősgünk Nagy-Becskerek előkelő magyar társadalmá vala. Halás szívvvel vettük segítő erejét s most cserben kívánna hagyni? éppen akkor, midőn a vidéki színészet országos rendezése alkalmából ügyünk fellendülését remélhetjük.

Tudunkkal a „Nábobok vármegyéjében“, valamelyes magyar kulturegyesület, úgynevezett „Magyar nyelvterjesztő egyesület“ is volna... de hat az eddig ettől a kérdéstől fázva elhúzódot, — nem lehet vele szóba állani, a „Torontál“ gárdáját azonban a nemzeti ügy érdekében kollegialis szeretettel és tisztelettel kérhetjük:

„Bajtársak! Fordítsatok egyet azon a vitorlán — van elég erőtök hozzá — mi is segítünk, talán megmenthetjük a sülyedező hajót, ti, a legerősebbek talán még sem akartok első sorban menekülni.“

Perjéssy Lajos.

terjedhessenek el, a kiadók a Magyar Könyvtár egy-egy kötetének árát 15 krajczárban szabták meg. Nem akarunk eleje vágni a nagy közönségnek ítéletének; maga fogja elismerni, hogy e csinos kiállítás, tisztán és jól olvasható betűkkel nyomtatott könyvnek a magyar könyvkereskedés fejlődésének igazi diadalát jelentik. A magyar közönség könyvvásárlási hajlama fogja pedig megismertetni a magyar szellemnek jótékonyaságát és az ily vállalkozás életrevalóságát. Nem fognak időhoz kötöttek lenni a Magyar Könyvtár egyes számai: oly egymásutánban fognak következni, amily mértékben nyomán jár közönségünk partolása. Az pedig nagyon kívánatos, hogy mielőbb együtt lássuk a magyar szellem és világirodalom régen nélkülözött nagy alkotásait. Üdvözljük a Magyar könyvtárt, mint erre való törekvésében a műveltség hatalmas tényezőjét!

Mint a már beküldött prospektusból látjuk, a kiadók Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapest, Andrassy-ut 21. sz. a. a vallalatra előfizetéseket is elfogadnak, még pedig egész évre (24 füzet) 3 frt. 60 kr, félévre (12 füzet) 1 frt. 80 kr, negyedévre (6 füzet) 90 kr. Az előfizetőknek a füzeteket bérmentve küldik

NAPI HIREK.

Személyi hírek. A király ő felsége Seemayer János kir. tanácsos polgármesternek felségfolyamodványára az elméleti képesítést legkegyelmesebben elengedte, most tehát már semmi sem áll útjában annak, hogy hivatalát, melyet a polgárság megelégedésére 14 év óta visel, s melyre a tisztújító közgyűlésen egyhangulag megválasztott, továbbra is viselje. A polgármesteri választás ellen tudvalevőleg fellebbeztek a közigazgatási bírósághoz, annak határozata ugyan még nem érkezett le, de az előzmények után nincs kétség az iránt, hogy a szabályszerűleg megejtett egyhangú választás ezen forum által is helyben hagyatik.

Kinevezés. A király ő felsége Seemayer Bélát, kir. járásbíróágunk szép tehetségű albiráját, Magyar Cséke-re (Nagyvárad mellett) kir. járásbíróvá nevezte ki. A jól megérdemelt előléptetéshez őszintén gratulálunk.

Áthelyezés. Tanninger Ignác magy. kir. honvédelvezredes Félégyházáról a Verseczi 7-ik honvédegyalozezred I. zászlóaljához városunkba helyeztetett át.

Esküvő. Grosz Armin helybeli kereskedő decz. hó 5-én vezeti óltarhoz a belgrádi izraelita templomban Schattner Hermina kisasszonyt.

Tanári kör. A temesvári középiskolai tanárok Natafalussy Kornél kir. főigazgató buzdításai folytán Laky Matyás áll. főreáliskolai igazgató elnöklété alatt elhatározták, hogy középiskolai tanári kört alakítanak s abba belevonják a többi délvidéki gimnáziumok és reáliskolák tanárait is. A hézagpótló vállalkozást a legmelegebben üdvözljük.

Műkedvelői előadások. A helybeli műkedvelők társulata ma vasárnap tartja meg előzőleg már hirdettét német előadását. Színre kerül Moser „Der Bibliothekar“ című 4 felvonásos bohózata. Az előadásnál szerepelnek: Dajkovits C., Muresian I., Horvath H., úrnők, Neukomm E. és Seidl C. kisasszonyok, a férfiak közül Muresian, Gettmann, Bernátsky, Roth, Ghina, Dajkovits, Velcsán, Fuchs és Navratil urak. A jótékony cél (hogy mi féle, nincs hirdette) érdekében tisztelettel kéri a rendezők a T. Cz. közönség becses pártfogását. (r) — Jaszénován a műkedvelők az ottani olvasóegylet tagjai, a temesmegyei jegyző egylet közgyűlése alkalmából szintén tartanak ma előadást. Három darab kerül színre, még pedig egy magyar, egy német és szerb rövidebb vigjáték. Az előadás után táncmulatságot rendeznek.

Velicsek ügyében a múlt héten ismét 3 tárgyalás tartatott Dr. Zemplényi A. vizsgáló bíró előtt, ki több tanut hallgatott ki. Ez alkalmakkor azonban felmentő ítéletet hozott a bíró, mivel Velicsek alhatosan tagadja, hogy betegek gyógyításával foglalkozott volna, s azt állítja, hogy Strasser sebész utasításai szerint járt el

A verseczi korcsolyázó egyesület ez évi rends közgyűlését ma vasárnap d. u. 1 órakor tartja meg a Zoffmann-Garai-féle szálloda 14-es számú szobájában.

A vadászati jogot f. hó 23-án licitálták. Legtöbbet ígért 611 frot (140 frottal több mint az első árlejtésnél) Hönich Ferencz; A gazdasági bizottság tehát ajánlja a közgyűlésnek, hogy ezen eredményt hagyja jóvá.

A szerb részen lévő legelők bérbeadásának árlejtését f. hó 30-an, kedden fogják megtartani. A kikialtási ár 10.300 frot.

Hajtódadászatot tartanak a jövő Pénteken a városi erdősgben. Azok, kik abban részt akarnak venni forduljanak Hönich Ferencz bérlőhöz (Három futó utca 82. sz.)

Szerkesztő vaktózas. A fehértemplomban fontos nemzeti missiót teljesítő „Magyar Alduna“ című lap eddigi szerkesztője Dr. Bottlik Dezső ügyvéd, — ki a kezdet nehézségeivel küzdő lapot a vidéken ritka magas irodalmi színvonalra emelte — széleskörű elfoglaltsága miatt a szerkesztőségtől visszalépett, s helyét Gal Kálmán áll. főgymn. tanár foglalta el, mint szerkesztő. Őszintén kívánjuk, hogy az ezen változással bekövetkezett új viszonyok közt magyar laptársunk még jobban felvirágozzék. Az új kollegát a legmelegebben üdvözljük.

Litsek Béla krassó-szörénymegyei alispánt a király ő felsége a közügyek terén szerzett kiváló érdemei elismerésül a 3. oszt. vaskorona renddel tüntette ki. Mint Lugosról írják a rendjelet szombatou nyújtja at unnepevényesen Jakabffy Imre főispán a kitüntetettnek, ki előtt a vármegyei tisztikar és Lugos város tanácsa, az egyes hitkozségek testületileg tisztelegtek. Kedden este a lugosi zene- és dalegylet imponzans lampionszerenádott adott.

A verseczi gör. kel. szentszék iskolaügyi bizottsága pár nap előtt tartott közgyűlésében elhatározta, miszerint utasítja az összes gör. kel. szerb felekezeti iskolákat, hogy a minden esztendőben előforduló ünnepélyes alkalmakkor, a az ország czimerével ellátott magyar nemzeti zászlót tüzzék ki. Ebből a határozatból kiviláglik, hogy eddig az iskolai előjárók és tanítók nem igen szivlelték meg a nemzeti zászlót, sőt itt nálunk Verseczen volt eset reá, hogy a püspök egyenes meghagyásának is ellene szegültek. p. u. a milleniumi ünnepek alkalmával, midőn a tanítók és tanulók, minden zászló és jelvény nélkül, hétköznapi ruhában vonultak ki, s mely körülmény azután azt eredményezte, hogy a város hazafias törvényhatósága megvonta a gör. kel. iskoláktól a községi segélyt, Nagyon jellemző az illető iskolai hatóságok és tanítókra nézve, hogy a szentszék kénytelen volt ezt a határozatot meghozni, s hogy meghozta, kiérdemelte vele az elismerést.

A lugosi magyar színügygyámoló egyesület f. hó 21-én Jakabffy főispán elnöke által választmányi ülést tartott, mely alkalommal a délvideki színiszövetkezet ügye ismét napirendre került. Elnöklő főispán előadja, hogy értesült, miszerint Peterdi társulatának nincs megfelelő zenekara, nincsenek diszlelei, reper-toirja gyenge, s hogy Lugoson már eddig is körülbelül 3000 frt. adóság erejéig bepörölték, — felveti azon kérdést, mily álláspontot foglaljon el a választmány a tarsulattal szemben? Határozatlik: Keressék meg a verseczi magyar nyelvterjesztő egyesület (időközben választmányunk jelentése elküldött Lugosra. Szerk.) valamint a nagybecskereki szini választmány, hogy sürgősen nyilatkozzanak: van e Peterdi tarsulatának zenekara, megfelelő előadásai, vannak e újdonságai és diszlelei? — Ha a beérkezett feleletekből az tűnik ki, hogy P—i a szerződésben foglalt feltételeknek nem felelt meg, a szerződés felbontatik, a központ értesítetik s felhivatik Bokodi (Kassan) és Kunhegyi (Zombor) hogy hajlandók lennének e Lugoson 6 hetet és Fehértemplomban 2 hetet tölteni.

Halálos baleset. Sztéfanovits Milán helybeli iparos a múlt kedden egy Kanacska nevű fuvaros kocsián — mint allítják — jól bepalinkázva igyekezett Versecz felé. Vlakocven túl Sztéfanovits leesett a kukoriczával keményen megterhelt kocsirol, a kerekék összezúzták a fejét és szörnyet halt. Érdekes, hogy fuvarosa észre sem vette dolgot, csak akkor eszmélt, midőn a véletlenül éppen arra járó Csapó főszolgabíró figyelmeztette a szerencsétlenségre.

A vigéczek. Nincs város, hol meg ne fordulnának a kereskedelemnek mai lovagjai, kiket rendszeren már csak vigéczeknek nevez a közönség. A kereskedelmi miniszter a vigéczek megrendszabályozására a következő javaslatot készítette: 1. §. Az 1884. XVII. t.-cz. 50 §-ának azon rendelkezése, melynél fogva minden iparosnak joga van úgy saját, mint masok készítményeire nemcsak lakhelyén, hanem ezenkívül is bárhol és bármikor megrendeléseket gyűjteni, vagy mások által gyűjtetni, — oda módosittatik, hogy iparosok, kereskedők, vagy ezek megbízottai az iparos vagy kereskedő lakóhelyén, vagy azonkívül, mintával vagy minta nélkül megrendelések gyűjtése céljából csak oly személyeket kereshetnek fol azok lakásán, vagy üzleti helyiségében, kiknek üzletkörében a megrendelésre kínált áru üzleti rendeltetéssel bir. 2. §. Addig is, míg a vándormódon üzhető iparok és a házalásügy törvény útján szabályoztatni fognak, a kereskedelemügyi miniszter a fölmerült szükséghez képest bizonyos árucikkek tekintetében rendeleti uton kivétel gyanánt megengedi, hogy azok házalási engedély alapján közvetlenül maguknál a fogyasztóknál is megrendelésre ajánlhatók legyenek. 3. §. E törvény 1. §-ában foglalt korlátozó rendelkezés áthágása kihágásnak minősítetik, mely az iptörvény 158. §-ában megállapított büntetéssel sújtando. E kihágások elbírálására az iparhatóságok illetékesek.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara folyó hó 25-én teljes ülést tartott. Lovag Vest Ede kamarai elnök jelenteti, hogy a kamarai kerület 1896. évi közgazdasági viszonyairól szóló évi jelentés időközben megjelent és szétküldetett, hogy Hann Hermann, a bukaresti cs és kir. konzulatushoz beosztott alkonzul kivitelí viszonyainak megismerése céljából a kamara területén tanulmányutat szándékozik tenni. A miniszter felhívja a kamarát, hogy a nevezett alkonzult tanulmányutjában a legelőzékenyebben támogassa. A resiczai czipőszövetkezet beadánya folytán a hznvédelmi kir. miniszter az említett szövetkezet számára a mar megrendelt

500 pár bakancson kívül még 200 pár könnyű czipő szállítást is megengedni kegyeskedett. Titkárnak a kamara ügyforgalmára vonatkozó jelentése, mely szerint az utolsó ülés óta 986 ügydarab érkezett be s 786 db. expediatatott, tudomásul szolgat. Ugy szintén tudomásul, vétetik több fontosabb tárgy miniszteri leirat és hatósági értesítés. A kereskedelemügyi miniszternek a kerületi mintatárak létesítése ügyében kibocsátott körrendeletét illetőleg mindenekelőtt a kerület kiválóbb iparosai nézeteik előterjesztésére fognak felhivatni. Az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás m. kir. kormánybiztosságától vett leiratának megfelelő a kamara össze fogja állítani a részvételtre felszólító iparosok lajstromát, ugyszintén már legközelebb meleg hangu felhívást fog ez ügyben az érdekeltség közt szétküldeni.

Tüzesetek. A múlt kedden este 9 óra tájban Weiser Ferencz hentes, háromfutó utcái huzában veszedelmes tűz keletkezett, mely hogy nagyobb mérveket nem öltött, a szomszédok gyors közbelépésének, Zoffmann Sándor sörház tulajdonos erőlyes intézkedéseinek és tűzoltóink kitartó munkájának köszönhető, kik 75 drb. hizott sertést mentettek meg és gátat vetettek a tűz tovaterjedésének. A kár így is igen jelentékeny s Szerdán este 6 órakor Jovanov Kacsor Istvánnak égett le az Aszfalt gyár mellett 3 kazla.

Leszurt korcsmáros. Jaszenovaról írják, hogy ott vasárnap éjjel leszurtak Fehérváry J. korcsmáros. A rejtélyes eset következőképpen történt: Fehérváry ugy éjjel felé kiment a füstös korcsmából friss levegőre. Az utcán a nyiló ajtóban megállt. Alig, hogy kissé széjjel tekintgetett, hátba döfte valaki késsel. A korcsmáros szó nélkül, eszméletlenül összerogyott. Most a halállal vívódik. A tettes ösmeretlen. A csendőrség nyomoz.

Váltóhamisító pápa. Temesvárról írják: Kampian Todor, Prigor községi román pap volt az, aki februárban körülbelül 100.000 forintnyi hamis váltók miatt kénytelen volt Krassó-Szörnyemegyéből megszökni. Tözsdejátéknak és — hir szerint — a ligának volt az áldozata. Hamisítványait mind gazdagnak ismert birtokosok nevére készítette és a délmagyarországi kisebb bankokkal, különösen a temesvári Timisiaua román banknál számoltatta le. Az ügyesség elfogatási parancsa a bünösnek már csak hült helyét találta: Kampian nyomtalanul eltűnt. Most érdekes fordulat állott be a dologban. Kampian, akit majd ongyilkosnak, majd pedig Amerikában hittek, a római papi körökben jól érezte magát, addig, amíg a pénz tartott. Az utolsó napokban azonban beköszöntött nála is a nyomor. Kampian megmondolta a dolgot, jobbnak látta a rabkosztot, mint a koplalást és a római konzulatusnál jelentkezett, hogy tartóztassák le. A konzulatus értesítette a karánsebesi törvényszéket, ahol most az érdekes pap kiszolgáltatására folytatnak tárgyalásokat.

A honvéd merénylete. Lugoson a város legelőkelőbb kávéházában Váci honvédkáplár oldalfegyverével sziven szurta Lauf Márton, mert ugyanannak a leánynak udvaroltak s féltékeny volt reá. A szerencsétlen Lauf szörnyet halt, a gyilkos honvédet nyomban elfogtak.

Szállítási kedvezmények. A temesgyei gazdasági egyesület mar közölte a vármegyei gazdaközönséggel, hogy a kereskedelemügyi miniszterium elrendelte, hogy az erőtakaromány-félék 20%-nyi kedvezmények szállításban részesítenek. Ezen viteldijkedvezmény azonban csak oly küldemények után alkalmaztatik, melyeknél az a körülmény, hogy a kedvezményre jogosítva van, a vármegyei gazd egyesület által kiállított igazolvánnyal bizonyítottatik. — Ismétlen felhívja az egyesület ennél fogva az érdekelte gazdaközönséget, hogy mindazon esetekben, midőn erőtakarományfeléket rendel, a kedvezményes szállítás érdekében kiállítandó igazolványért forduljon a gazd. egyesülethez.

Irodalom.

A szabadságharc képes bibliája. Vasárnap jelent meg Jókai, Bródy és Rákosi 1848-ának második füzeté, mely méltó folytatása az elsőnek. A mű immár elhagyja az előkészítő események és alakok tárgyalását s a forradalom történetének főbb levezetőjében él. Wesselényi két arezképe után Kossuth követő választásának képe következik, azután az európai forradalmak sora. Kossuthnak híres bécsi szereplésében nincs egyetlen mozzanat, melyről képet ne látnánk itten. És pedig egykoru, hű képet művészi kivitelben. Itt van a mint a hajó megindul velük, a mint a hajóhidra lépnek, a mint összeülnek a bécsiakkal, a mint bevonulnak Bécsbe, a mint a Burgba mennek, a mint a Mehlmarkton megállva, Kossuth beszédet mond a néptengernek, karjaira kap egy gyermeket s így szól: „Ime, a szabad Ausztria jövődö polgára! Mi kiküzdjük, ők majd élvezik és fentartják a szabadságot. Nézzétek e gyermeket, ha felnő férfivá, akkor már a szabadság rögen az egész emberiség közkinese

lesz!" — A füzetet megint egy oldal pompás gúnykép zárja valamennyi a megbukott Metternichből üz csufot. — A harmadik füzet márczius 15-ikével fog foglalkozni. Az 1848., melyben 1200 kép lesz, mindösszesen 30, egyenkint 30 kros füzetekben jelenik meg. Tehat az egész munka ára semmi körülmények között nem lesz több 9 frt.ál. Erre kötelezte magát a kiadó: a Révay Testvérek Irod. Int. R. T.* Az egyes füzetek kaphatók a helybeli könyvkereskedésekben.

Szerkesztői levelezés.

—y. —ly. Felvetett, eszméje igen szép, de kivihetetlen. Kerecsányi társulatát teljesen lefoglalja Pozsony, Temesvár, és a budai szinkörben való nyári szereplés. Egy két előadásra talán meg lehetne nyerni, de kitűzött czélunkat ugy nem érhetünk el. A „délvidéki színiszövetkezet"-nek meg kell maradnia, esetleg még több várost is bele kell vonni keretébe. Múlhatatlanul szükséges volna azonban, hogy ez ügyben s szövetkezet városok képviselői minél előbb értekezletet tartsanak.

Nyilttér.

Foulárd-selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, chinái, s. a. t. a legújabb mintázattal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg selyemet 45 krtól 14 frt. 65 kr.** méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott damasztot s. a. t.) mint egy 240 különböző minőségben 2000 szín és mintázattal s. a. t.) a megrendelt árukat postabár és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küldenek **Henneberg G. (cs. és k. udvariszállító) selyemgyára Zürichben.** Svájcba czimzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Dr. Högyes korszakos találmánya Asbest-talpbélés

Nines bőrkeményítés!
Nines lábizzadás!
Nines meghülés!
Nines semmiféle lábbaj!

Követeljük az
Asbest-talpbélést
cipzészeinktől.

Felnőtteknek 35—45 számig
tucatzja 12 frt., párja 1 frt. 20 kr.
Gyermekeknek 20—34 számig
tucatzja 8 frt., párja 60 kr.
csak utánvét mellett.

Dr. Högyes találmányát szabadalom védi minden országban. — Bővebb felvilágítást készséggel ad

Az „Első magyar asbestáru-gyár"
Budapest, VI., Sziv-utca 18. szám.
Verseczen kizárólag: Zeller Mátyás úrnál kapható.

Az 1895. évi cairói s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s arany éremmel kitüntette. — Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb korodákban kitűnő sikerrel használt külszer.

Reuma szesz

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen csúszos bántalmái, u. m.: **köszvény, csúz, rheuma, ischiás, asztóma,** stb. ellén.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültette eseteknél is már egyszeri bedörzslésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog-fejtájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapestben: **Török József** ur gyógyszer-tárban király u. 12 és **dr. Egger A.** ur gyógyszer-tárban váci-kört 17. — Verseczen: **Küchler Béla** ur gyógyszer-tárban. — Ugyszintén a főváros összes a vidék csaknem összes gyógyszer-tárban, valamint a készítő

Widder Gyula

gyógyszerész.

S.-A.-Ujhely, 166. szám.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Főszerkesztő: **Gajári Ödön**

Magyar Ujság

politikai napilap.

Felölös szerkesztő: **Kende Zsigmond.**

Megelőzi a Budapesten megjelenő összes napilapokat.

A ma története

az ujság. Friss és pontos krónikása a nap eseményeinek. Felhasználásával a modern technika hatalmas vívmányainak hírt hoz és hírt ad haladéktalanul mindarról, a mi fontos érdekes és említésre méltó történik az egész világon. A villamos drót a gondolat gyorsaságával közli vele azt is, a mi a földgömb tulsó felén történik, avatott kezek élvezetes formába öntik a hírt és a rotációs gép percek alatt ezer meg ezer példányban ontja a friss ujságot. A hírszolgálat mai általános, hatalmas fejlettségénél is gyorsaság tekintetében az egész hazai sajtó élén áll a

„Magyar Ujság“

a mely a vidéken még ugyanazon a napon, a kora reggeli órákban értesíti a közönséget a legutóbbi huszonnégy óra eseményeiről. Teljes tizenkét órával előzi meg tehát a Budapesten reggel megjelenő összes napilapokat. A

„Magyar Ujság“

melynek főszerkesztője **Gajári Ödön**, felelős szerkesztője **Kende Zsigmond**, az egyetlen a vidéken már kora reggel megjelenő szabadelvű irányú nagy politikai napilap. Munkatársai a magyar publicistika, a magyar szépirodalom és az újságírói kar legjobb erői; saját levelezői vannak az ország minden városában és a külföld valamennyi jelentékenyebb helyén, e kik haladék nélkül értesítenek minden érdekes eseményről. Elve a gyorsaság, pontosság és megbízhatóság. Mindent megír, a mi igaz, de semmit, a mi valótlan. Elejétől végig érdekes, de a hazug szenzációt nem hajhássza. A hangja komoly, tisztességes és mindig irodalmi színvonalon álló. Kiterjeszti figyelmét a társas élet minden ágazatára és az egyetlen magyar napilap, melynek naponta

külön állandó kerékpár rovata van.

Noha terjedelme a többi napilapokkal egyenlő, sőt némelyikét felül is mulja, a

„Magyar Ujság“

a legolcsóbb budapesti napilap; mert előfizetési ára egy évre csak 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt, 1 hónapra 1 frt.

Egyes szám ára vidéken is csak 4 kr.

A „Magyar Ujság“ Karácsonyi ajándéka egy irodalmi becsü

Gyönyörűen kiállított 3 frtnyi bolti áru diszmű

(Benedek Elek: Magyar népköltés Gyöngyei)

lesz, a melyet díjtalanul megkap mindenki, a ki a Magyar Ujság-ra legalább egy negyedévre előfizet.

Mindezeket az óriási előnyökön felül, a melyekhez foghatóval egyetlen más ujság se szolgál olvasóinak, a

„Magyar Ujság“

még külön, rendkívüli kedvezményt is nyújt előfizetőinek a mennyiben

a hazai és világirodalom száz kiváló művét

majdnem teljesen ingyen, a bolti ár egy negyed részéért bocsátja rendelkezésükre.

— Mutatványszám kívánatra ingyen —

Czím:

A Magyar Ujság kiadóhivatala

Budapest, Ferenciek-tere 3.

A Magyar Ujság egyes példányai minden újságelárusítónál kaphatók.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Gőzcséplők

Pontos czím:

Első Magyar

Gazdasági
gépgyár

részvény-társulat
Budapest.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Megrendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecsavágók.

Morzsolók.

Védjegy 19. és 20. sz.

Kapható Verseczen:

Baumann T., Braichler F. G., Hack Robert, Fuch János, Fuchs József és társa, Hofmann testv., Reinfeld S., Obradovics M. Z., Unger J., Weifert Guszt.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s többoldalúlag kitüntetett sósborszesz-készítményem kelendőségénél fogva sok utánzónak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon az imjegyzemet módosítom s arra kék nyomtatban saját házam külső alakját veszem fel, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti ipakamaránál.

SÓSBORSZESZ

Általánosan ismert kitűnő házi-szer, különösen a bedörzsölés kerü gyógy-gyógymódnál (massage) igen jó hatású. Ajánlható egyszerűen fogtisztító szerül is, a mennyiben a fogak fenyét előzgeti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan izt nyer a szesz elpárolgása után, nevezint fejmosásra is, a hajidegek erősítésére, a fejkörpa képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Egy nagy üveg ára 90, egy kis üveg ára 45 kr.

BRÁZAY KÁLMÁN

Budapesten, IV., Múzeum-körút 23. sz.

Oreg és ifjú

férfiaknak!

A legjobb és legkísérőltabb pótékok

Copaiva-Gubeba és Santál-gyöngyökhöz, Zink-befecskendezéshez.

Dr. Müller főtörzsorvos **Injection Pilulai**, orvosi rendelvény szerint készítve orvosok által kipróbálva a **nyákhártyák** mindenemü betegsége (kifolyás) ellen, gyors és kitűnő eredmény. A legújultabb bajoknál is teljes sikerrel alkalmaztatik utóbajok nélkül. **Az eredmény** gyakran már pár napi használat után bekövetkezik.

A szer ára pontos orvosi használati utasítással Nro. I. újonnan keletkezett bajoknál 1 frt. 60 kr.; Nro. II. újdult chronicus bajoknál 2 frt. 50 kr. Postán küldve 25 kr. postaköltséggel.

Az egyedüli fő- és kiegészítő-raktár: **Szt. György-Gyógytár, Bécs, V 2., Wimmer-utca 33. sz.** hová minden megrendelés küldendő. — Kérjük ezt a hirdetést kivágni és eltenni.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik küszvényél, csuznál, tagszagatásnál és meghüleséknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossak legyünk, mert több kishébertékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter czéggjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

A Kirchner-féle könyvnyomda tulajdona s nyomása. Versecz.